

INTERDEPENDENȚA DINTRE DEZVOLTAREA ECONOMICĂ ȘI PROCESUL INOVAȚIONAL

*Serghei CEBAN, IRIM
Ruslan PETRUSENCO, drd., IEFS*

In this paperwork I tried to present that not only economical development is dependent on innovational processes, but it exist also a reverse dependence, in other words we can say that to raise de innovation in a country we need financial resources. But if we place the question from other point of view and move to the less developed states who don't have sources of funding but need even more that highly developed states to promote on the international market? In this case in a country with a less advanced economy appear a chain of problems that don't allow them to keep up with the above mentioned countries.

***“Inovația este procesul de transformare
a ideilor în forme fabricabile și comercializabile.”***

Watts Humprey

Introducere

Inovația la etapa actuală prezintă un motor care generează creșterea economică a unei întreprinderi și respectiv a unui stat. În urma crizei economice multe state s-au orientat spre sporirea numărului de inovații care ar permite ieșirea pe piața atât internă cât și mondială cu propuneri noi mult mai captivante față de cele a concurenților. Fiecare stat în măsura posibilului a stimulat creșterea nivelului inovațional de regulă în cadrul întreprinderilor mici și mijlocii prin diferite mijloace din care cele mai favorabile pentru domeniu dat se consideră:

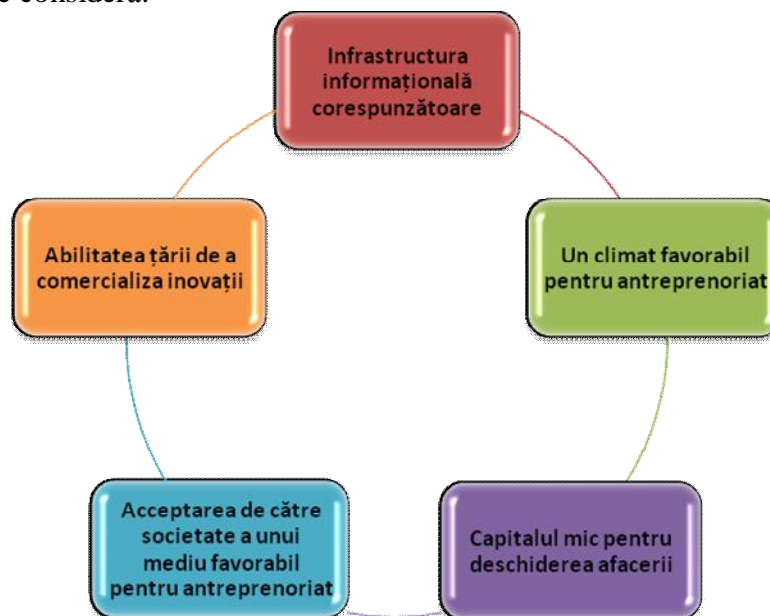

Fig.1. Cele mai favorabile metode de stimulare a creșterea nivelului inovațional în cadrul întreprinderilor mici și mijlocii

Însă nu toate țările au posibilitatea de a crea asemenea condiții pentru participanții la procesul de cercetare și dezvoltare. Un clasament internațional efectuat pe baza datelor din anul 2010 ne arată că statele de vârf în domeniu inovațional de regulă sunt state cu un potențial economic destul de puternic:

Astfel, top zece țări după cum urmează:

1. **Danemarca.** Nivelul ridicat de inovații (al doilea loc după bunăstarea cetățenilor), face parte din șapte cele mai bune țări după dezvoltarea științei. Cel mai mic capital pentru a deschide o afacere.

2. **Suedia.** 3,1% din PIB al țării este cheltuit pentru dezvoltarea științei, ocupă locul al șaselea în lume după venituri, obținute de la încasări de drepturi de autor (licențiate) . Exportul bunurilor din cadrul tehnologiilor informaționale și comunicații (ICT) constituie 9,5% din exportul total ale țării.

3. **Statele Unite ale Americii.** Pentru știință aici se cheltuie circa 2,2% din PIB, veniturile din proprietatea intelectuală ating aproape 81 miliarde.

4. **Finlanda.** Printre primele zece țări după investiții în știință din PIB, locul 11 după exportul produselor ICT (16,5% din exporturi).

5. **Marea Britanie.** Locul al treilea după venituri din proprietatea intelectuală. Face parte din 20 cele mai bune țări privind dezvoltarea științei și exportul produselor ICT.

6. **Norvegia.** Bunăstarea locuitorilor este cea mai mare din lume, (conform Legatum Prosperity Index). 93% dintre norvegieni cred că munca grea se va justifica în viitor.

7. **Irlanda.** Face parte din 20 țări cu un climat favorabil pentru dezvoltarea afacerilor, științei și după veniturile din proprietatea intelectuală. Capitalul de start - locul al treilea în lume.

8. **Singapore.** Climatul favorabil pentru afaceri și inovații. În rezultat – al 15-lea loc după venituri din proprietatea intelectuală.

9. **Islanda.** 2,8% din PIB - pentru știință, precum și un climat social favorabil pentru afaceri.

10. **Canada.** Capitalul de start - al patrulea din lume."[1]

Acest clasament poate fi diferit în alte surse însă scopul constă în prezentarea tapajului de state care acorda un sens primordial inovațiilor în procesul de dezvoltare economică. Luând în considerație potențialul statelor de mai sus putem concluziona că inovațiile sunt cele mai rentabile investiții care influențează în mod direct clasamentul statelor din punct de vedere economic. Astfel automat se creează o nouă cursă pentru liderii mondiali care și-au pus ca obiectiv accelerarea cât mai posibilă a acestor procese inovaționale. De exemplu poziția UE este prezentată de Comisarul pentru cercetare, inovare și știință Máire Geoghegan-Quinn care a lansat poziția Comisiei Europene prin care s-a punctat pe stringenta necesitate a inovației: “Dacă nu transformăm Europa într-o Uniune a inovării, economiile noastre vor intra în declin și vom irosi idei și talent. Inovarea este elementul-cheie pentru a determina o creștere durabilă și pentru a construi o societate mai echitabilă și mai ecologică. Singurul mod de a crea locuri de muncă durabile și bine plătite care să reziste la presiunile mondializării este realizarea unei schimbări radicale în ceea ce privește performanțele Europei în materie de inovare”. [2] În acest citat sunt foarte bine stipulate beneficiile și pierderile posibile a statelor care au puterea de a avanta în mod necesar întreprinderile pentru perfecționarea lor în domeniu dat. Din toate discutate mai sus observăm că discuțiile sunt orientate spre raza statelor cu un potențial economic foarte înalt , de aici menționăm că nu doar dezvoltarea economică este dependentă de procesul inovațional însă există și o dependență inversă, cu alte cuvinte pentru a ridica nivelul inovațional într-un stat sunt necesare resurse financiare care ar favoriza la aceasta. Însă dacă plasăm întrebarea din alt punct de vedere și ne îndreptăm spre statele mai slab dezvoltate care nu dispun ne surse majore de finanțare însă care au necesitatea de a se promova pe piața internațională în pofida concurenței directe a statelor de mai sus, observăm că amply

proces de creștere economic pe baza inovațiilor decurge cu un tempou foarte scăzut . Astfel într-un stat cu o economie mai puțin avansată apar un șir de piedici pentru întreprinderile care au ca scop participarea la procesul de cercetare și dezvoltare. De regulă principalii furnizori de inovații sunt întreprinderile mici și mijlocii din motivul flexibilității lor în caz că este necesară reorientarea obiectivelor de producție. Deci pentru a face o paralelă între procesul inovațional din statele înalt dezvoltate și promovarea aceluiași scopuri însă cu un potențial financiar și economic redus v-om apela la situația existent astăzi pe teritoriul Republicii Moldova care ar fi, după părerea mea, un exemplu foarte potrivit. Astfel problematica abordată în astfel de state este cea a investițiilor în domeniu de cercetare și dezvoltare care provin de regulă din mai multe surse după cum reiese din actele normative a Republicii Moldova:

- Administrația publică centrală
- Bugetele locale
- Subvențiile din sfera științei și inovării
- Granturi, de la persoane fizice sau juridice

“În Republica Moldova, investițiile în știință și inovare până în 1990 au fost majore, printre cele mai mari din CSI, iar rezultatele erau pe măsură, inclusiv crearea mecanismelor de ghidaj ale rachetelor. Odată cu dispariția finanțării, au dispărut și laboratoarele, dar și cercetătorii. La momentul actual, majoritatea banilor alocați din bugetul de stat pentru cercetare și inovații sunt transferați la Academia de Știință. În 2008, au fost alocați pentru finanțarea științei și inovării circa 0,7% din PIB (sau 504 milioane lei), comparativ cu 0,3% în 2007. În anul 2009, această sumă a constituit 378 milioane lei, iar pentru 2010 se planifica alocarea a 341 milioane lei. Comunitatea științifică din RM și-a declarat dorința ca aceasta cifră să ajungă măcar la 1% din PIB (aproximativ 650 milioane lei)”[3]

Dacă e să vorbim despre investitorii străini atunci putem atragem atenția asupra faptului că de regulă ei preferă să aducă utilaje din statele mai dezvoltate atică evitând procesul de cercetare și dezvoltare astfel orientându-se doar spre obținerea profitului. Am menționat mai sus despre întreprinderile mici și mijlocii ca de un pilon în progresul tehnico-științific, însă acestea la rândul lor se întâlnesc cu un șir de probleme generate în primul rând de imperfecțiunea normelor legislative cu privire la deschiderea/închiderea unei întreprinderi , o altă problemă des abordată este sursa limitată de finanțare deoarece băncile alocă credite cu un procent foarte ridicat (din motivul bine cunoscut : cu cât e mai săracă țara cu atât procentul la credit este mai ridicat) care trebuie rambursat într-o perioadă de timp limitată în care întreprinderea nu reușește să se manifeste bine pe piață și multe alte chestii care aduc la formarea unui circuit închis:

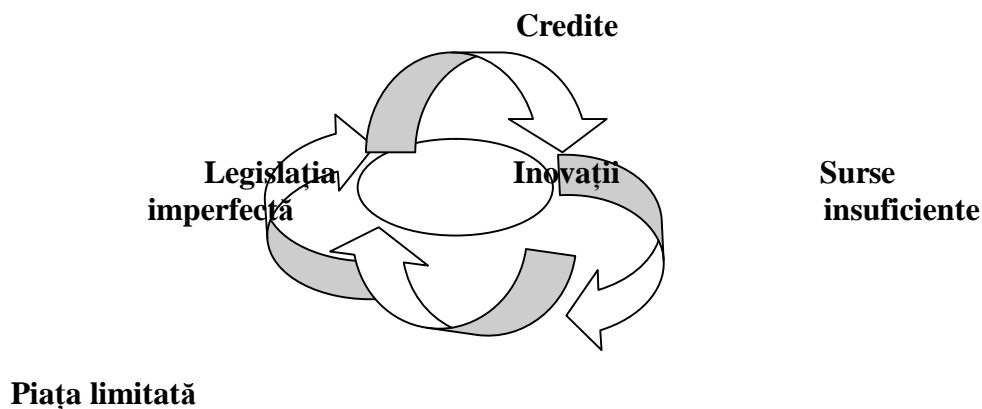

Fig.2. Barrier de probleme

Într-o astfel de rotație centrul schemei pare fi de neatins însă posibilitatea evitării bariei de probleme este reală dacă să admitem implementarea anumitor condiții care ca urmare au să permită trecerea spre dezvoltarea inovațională în cadru Republicii Moldova.

Ca de exemplu:

ÜAtragerea tinerilor în procesul de cercetare și dezvoltare prin crearea condițiilor favorabile care să permită activarea acestora în domeniu

ÜAlocarea din partea bugetului de stat a investițiilor orientate spre susținerea tinerilor cercetători, crearea posibilităților de perfecționare

ÜCrearea unui centru care ar promova invențiile atât pe piața internă cât și pe cea internațională

ÜAtragerea investițiilor străine în domeniu dat

De facto sunt necesare mai multe schimbări în structura țării începând cu studiile gimnaziale pentru a educa o generație pregătită de schimbări majore. Însă la etapa actuală cam așa prezintă potențialul inovațional în Republica Moldova dar și în alte state ale lumii care nu au o capacitate economică ridicată.

Concluzii

În concluzie aş dori să atrag atenția asupra faptului că interdependența dintre dezvoltarea economică și procesul inovațional este vizibilă ca un raport direct proporțional unde ambii factori se stimulează reciproc, în care lipsa inovațiilor aduce încet la o stagnare economică și mărirea decalajului între state.

Platon spunea : „ Nevoia este părintele inovației”, iar astăzi nevoi sunt destule, iar inovații insuficiente...

Referințe bibliografice

- 1.Studiu elaborate de Centrul de Cercetare Legatum care se bazează pe o analiză a 110 de țări după 89 indicatori diferiți din 8 domenii: economie, parteneriat în afaceri, guvern, educație, sănătate, siguranță, libertate personală și capitalul social.
- 2.<http://international.asm.md>
- 3.<http://bologan.com>
- 4.http://cleandex.ru/articles/2011/01/24/10_most_innovative_countries_in_2010
- 5.<http://bologan.com/?p=1050>
- 6.<http://www.insead.edu>